

### Retarden una traducció

*Enciclopedia.cat* diu que la traducció de la narració *Amok*, de Stefan Zweig, feta per Ernest Martínez Ferrando (València, 1891-1965) és del 1968. La del 1968 és una reedició. La primera edició apareix el 1929, en vida del traductor, i inclou un segon relat de Zweig, *Vint-i-quatre hores de la vida d'una dona*, també traduït per Martínez Ferrando.

### Perden una Rodoreda

Lluís Hernández i Sonali (*Descobrint Mercè Rodoreda*, la Galera), catedràtic de llengua i literatura catalanes a l'IES Joan Coromines de Pineda de Mar, diu més d'una vegada que quan Mercè Rodoreda se'n va a l'exili ha publicat quatre novel·les i que *Aloma* era la quarta i darrera. Més endavant diu que n'havia escrit cinc "com a mínim", però insisteix, per tercera vegada, a dir que només n'havia publicat quatre. Si hagués comptat bé, hauria vist que en publica cinc: *Sóc una dona honorada?*, *Del que hom no pot fugir*, *Un dia en la vida d'un home*, *Crim* i *Aloma*. Lluís Hernández i Sonali és llicenciat en filologia hispànica per la Universitat de Barcelona i doctor en ciències per la Universitat Politècnica de Catalunya. *Descobrint Mercè Rodoreda*, llibre que obre la col·lecció "La clau mestra", exhibeix els noms d'un director de col·lecció, Joan Estruch Tobella; d'una responsable de l'edició, Cristina Sans; d'un coordinador editorial, David Monserrat, i d'una directora editorial, Lara Toro.

### No hi ha estrelles de la cançó

El DIEC2 manté, com va establir el DIEC1, tot corregint el Fabra, que un cantant no pot convertir-se mai en una estrella, només en pot ser un actor o una actriu. Per sort, la majoria de diccionaris –Alcover-Moll, GD62, PD– respecten la definició fabriana, en parlar, no d'actor o actriu, sinó d'artista. El PD, a més, inclou aquest exemple: "Aquell cantant s'ha convertit en una gran estrella."

## La història del XIX i XX catalans, vista des de la Diputació de Barcelona, revisada i actualitzada

Un equip d'historiadors dirigit per Borja de Riquer va elaborar la primera història de la Diputació de Barcelona fa vint anys. Va ser un encàrrec oficial. Constava de tres volums, notablement il·lustrats, i van aparèixer entre els anys 1987 i 1988. L'obra ha estat considerada com la primera història, completa i rigorosa, que s'ha dedicat a una diputació provincial. A més de Borja de Riquer, hi escrivien Esteban Canales, Irene Castells, Josep M. Fradera, Pere Pascual, Pere Gabriel, Josep Lluís Martín, Enric Ucelay-Da Cal, Carme Molinero, Pere Ysàs, Ferran Mascarell –que parlava de l'etapa Tarradellas– i M. Assumpta Rodon.

Vint anys després, ha calgut revisar l'obra i, sobretot, actualitzar-la. La nova edició consta també de tres volums il·lustrats, però de format més apte per a la lectura. La part nova és el capítol final redactat per Joan Subirats, el dedicat al període 1980-2005. Per poder-l'hi encabir sense haver d'estirar l'edició, s'han sintetitzat considerablement alguns capítols.

Va ser un encàrrec oficial, com també ho és la reedició, però no podem pas parlar per això d'un panegíric. Tampoc no és una crònica freda dedicada exclusivament a la vida pública, administrativa o política, més rutinària, de la institució provincial. La Diputació de Barcelona emmotlla i reflecteix com cap altra institució les difícils, variables i tenses relacions que Barcelona i Catalunya mantenen amb Madrid durant els segles XIX i XX.

Va ser, fins a l'adveniment de la Generalitat de Catalunya, una institució sotmesa a dues línies de força contraposades: la centralista i la catalana. La història de la Diputació de Barcelona és la història de l'acció de l'estat i, per una altra banda, la de les aspiracions de la societat catalana. Per

tot això, Borja de Riquer ha de recordar a la introducció que la Diputació de Barcelona, amb la casa de la ciutat, ha estat la plataforma política més important de Catalunya, llevat dels deu anys de la Mancomunitat i els 35 anys de les dues etapes de la Generalitat. I, encara, cal recordar que la Mancomunitat no s'entén sense la corporació provincial. Com se sap, moltes de les accions de govern aparentment acordades per la Mancomunitat eren decidides per la Diputació, és a dir, amb la signatura de Prat de la Riba com a president de la corporació i una partida acordada per la institució provincial.

La Diputació de Barcelona ha estat popular –per les obres, especialment carreteres– i impopular –els impostos dels queviures–; sotmesa i activa; reaccionària i progressista; francmaçònica –el 1868– i franquista; catalanista moderada i catalanista declarada; polititzada i despolititzada; operativa i inoperant: ben lluny, doncs, de l'oasi polític actual. És una història plena de paradoxes. Per exemple, va ser suprimida dos cops per motius radicalment diferents. Els defensors de l'absolutisme la van tancar el 1823 i no va renéixer fins el 1836. I també la va suprimir, amb les restants diputacions catalanes, l'Estatut d'Autonomia del 1932.



La medalla dels diputats provincials catalans durant la Primera República, de simbologia maçònica.

**Lluís Bonada**